

Duna-Tiszaközi vadvizek s gazdasági jelentőségük.

Hogy a növények és fákra nézve milyen fontos a talajvíz, alig szorul magyarázatra. Nem kevésbé közömbös, hogy a talajvíz szintje állandó-e vagy sem, s ha nem, milyen ingadozásoknak van kitéve? A le- és felszállás ugrásszerű, vagy pedig hosszabb időt igénybevevő, kis méretekből összetevődő szabályszerűséget mutat. A talajsint változása különböző hatást gyakorol az egy és több éves növényekre.

A növények gyökérzetét általában két osztályba sorozhatjuk, az egyikbe a táplálkozó, a másikba a vízfelvevő gyökerek tartoznak. Előbbiek legnagyobb része a föld színe alatti 10—30—45 cm. rétegben terjed el, míg utóbbiak a talajvíz felszíne felé igyekezve mélyebbre hatolnak. A tápanyagot felvevő gyökereknek is van vízre szükségük, de csak annyira, amennyit a szilárd tápanyagok felvételének előkészítése megkövetel. Ezen nedvességet a talaj a csapadékból és a levegő páratartalmából nyeri, míg a növény és fa testében lévő nagyobb vízmennyiség a vízfelvevő gyökerek által a talajvízből fedeztetik.

Minél nagyobb a levegő páratartalma s minél könnyebben és mélyebben férhet a levegő a talajba, annál könnyebben fedezi a növény a tápanyagok kiválasztásához, felvételéhez való előkészítéséhez szükséges nedvességet. A 35—60 cm. mély fel lazított talaj nem csak jobban konzerválja a nedvességet, hanem a levegő behatolásával sokkal több párát is tud lekötni. A gyakran kapált, vagyis lazán tartott talajban kalászos és facsemete sokkal könnyebben viseli a szárazságot, üdőbb a levél színe, erőteljesebb a növekedés, mint a kevésbé szellőztetett talajokon. A legkötöttebb, de gyakran kapált talaj nem repedezik meg, ellenben a kapálatlan és az előbbihez hasonló talajon 10—15 cm. széles és kb. egy méter mély repedések is találhatóak. Természetesen minél nagyobb a növény vagy fa víztartalma, annál nagyobb a vízfelvevő gyökerek mennyisége. Az akác farészében lévő víztartalom igen csekély, csak 18%,

például a jegénye már 45%-os víztartalmával szemben, természetesen előbbi vízfelvevő gyökere is sokkal kevesebb. Az akác-nál a gyöktőből 25 cm.-nél mélyebben található gyökerek az egész gyökérzetnek nem képezik több mint 5—8%-t. Míg a szilárd farészben a vízben gazdag fák vízfelvevő gyökerei számtalan és hosszú hajsza gyökeret fejlesztenek, addig az akác igen csekélyszámú vízfelvevő hajsza gyökeret ereszt.

Általában a vízben gazdag fák vízfelvevő gyökérzete legalsó végükön a levágott s vastagabb végén összekötött női hajsza csomóhoz hasonlítható.

Igen szép példáját láthatjuk előbbi állításomnak valamelyik kút mellett lévő (nedvességet kedvelő) fának a kút vizéből táplálkozó vízfelvevő gyökérzetén.

A talajvíz állása nemcsak a mezőgazdaságra, hanem különösen az alföldi erdősítésnél bir nagy fontossággal, mert a talajvíznek a beerdősítendő talajon való fellépése határozza meg, hogy az illető talajon vizet, vagy szárazságot tűrő fánemet ültessünk-e.

Amíg a mezőgazdaságnál csupán egy évi termést veszélyeztet a talajvíz, addig az erdőnél évtizedek munkáját semmisítheti meg.

Hogy a talajvíz állása milyen szélsőségesen fordul elő egy és ugyanazon talajrészleteken, arra igen jó példának hozhatom fel a Szeged határában lévő *Lázár-erdőt*. Ennek egyik lapályosabb részén 1911. évben csemetekertet rendeztem be, mely célból a területet 65 cm. mélyen megfordítottam. A fordítás alkalmával a barázda alján már a víz felszivárgott. Ugyanezen helyen 1929. évben egy fácán- és őz-itatókutatót ásatam, mely alkalomkor már 450 cm. mélyen kellett leásni, hogy a kétfelől lejtősen haladó kút legalacsonyabb részében legalább 5 cm.-es vizet nyerhessek. Az 5 cm.-es vizet 1930. január hó 6-án mértem, amikor a talajvíz már általában kissé emelkedik. A talajvíz szintkülönbsége tehát 380 cm.-t adott a példának felhozott talajrészleten.

Az olyan talajrészletekre, ahol a víz bizonyos időszakban a talaj felszínéig feljön, vagy e fölé emelkedik, természetesen xerophita fákat ültetni nem szabad. Hogy jelenleg 440 cm. mélyen lévő talajvíz időszakonként majdnem a talaj felszínéig is felemelkedik, azt a kérdéses talajrészleten élő ősnövényekből is megállapíthatjuk még száraz időben is. Ilyen területekre

vagy hydrophil fákat, vagy legalább is a nedvesség iránt közömbös fákat kell ültetni. Még pedig úgy, hogy a talajvíz felső kulminációjának idejében a hydrophitákat, a talajvíz alsó kulminációja idején pedig a közömbös fákat ültessük, mert ezek 10—15 éves koron felül a később beállott talajvíz mellett is igen szépen fejlődnek (pl. a fekete fenyő). Ugyanis a magasabb fák dús koronájukkal oly sok vizet párologtatnak el, hogy a talajvíz szintje beültetés után legalább 60—80 cm.-rel alászáll a dagály kulminációjának idején is. A talajvíz ezen ingadozásának nem ismerését, vagy hatásának figyelmen kívül hagyását igen sok elpusztult akácállomány hirdeti.

A vadvizek a talajban lévő víz emelkedése folytán az alacsonyabb lapályosabb helyeken képződnek. A talajvíz emelkedése független a csapadék mennyiségétől; ellenben a vadvizek nagyságát részben befolyásolhatja az őszi és téli csapadék.

A mezőgazdasági területek sík részein időszakonként fellépő talajvizeknek (vadvizek) a vetemények termelését akadályozó hatása már igen régen foglalkoztatja az érdekelt földbirtokosokat. Azonban a több mint négy évtizedes vadvízvezetési tervezgetés, még részben is alig jutott a kivitelig. A vadvizek tulajdonsága nagyon eltér a tószzerű vizektől.

Vannak olyan talajvizek, tavak, melyeknek területe állandó s ezeknek szintben lévő egynemű termékeny medreit nád, káka és gyékény, vagy sík víz fedi.

Vannak továbbá olyanok, melyeknek területei nagyobb időközönként változnak; medrüket szintén az előbbi növények fedik részben, vagy pedig sík víz borítja, azonban a vízzel borított horpaszok nem birnak egyenlő szinttel s így termékenységük is igen változik a jótermő talajtól a terméketlen szikes talajokig.

Az előbbieket még abban is különböztetik ez utóbbiaktól, hogy míg ott az állóvizet körülvevő talajok mind termékenyek, egyenlő minőségűek s felületük egy szintben van, addig az utóbbiakat lépten-nyomon szintkülönbségeket mutató, legtöbbször laza homokterületek határolják, melyek *legnagyobb részben igen gyenge minőségűek.*

A lecsapolások foganatosítását majdnem mindig, az abból eredő értéknövekedés s annak haszonhajtási mérve teszi lehetővé; legyen az közvetlen befolyó pénz, közvetve nyerhető haszon, vagy egészségügyi és szépészeti szempont. Jelen esetben

a vádvezeteknek elvezetésével a víz elárasztástól megszabaduló földek értékemelkedése és jobb használhatósága a *főcél*. Ezt akkor tudjuk meg, ha számításba vesszük, hogy mit érnek s minő hasznot hajtanak az időszakonként, vagy, állandóan víz-alatt álló területek természetes állapotban és mit akkor, ha a vádvezetek költséges elvezetése foganatosított.

Minél értékesebb alaptulajdonságokkal rendelkezik a föld, annál nagyobb vízlevezetési megterhelést bír meg. A Tisza-vidéki, sikerben gazdag buzatermő kötött humuszos talaj, nagyobb költséget bír el, mint a sovány, itt-ott szikes homoktalaj, amely változó domborzati viszonyai mellett belterjes gazdálkodásra nem mindenütt alkalmas. Nagyon fontos az is, hogy a költséges vízlevezető művekre állandóan szükség van-e, vagy csak hosszú időközökben érvényesül az előnye? Nem kevésbé mérlegelendő, hogy a levezetés által a szomszédos területek egyenlő csekély különbséggel vagy igen nagy eltérésekkel javulnak; sőt esetleg egyes viszonylatban határozottan romlanak. Nagyon számot tevő tényező a vidéknek csapadékviszonya, valamint a levegőnek páratartalma. A Duna-Tisza-köznek klímája kontinentális, sőt a sztyepekklíma felé közeledő; az egyébként fákban szűkölködő vidékre nézve nem közömbös a földfölötti vizeknek mesterséges megszüntetése, mert ezáltal a klíma a sztyeppjelleg felé tolódik.

Ez ellen részben a nagyobbfokú erdősítéssel védekezhetünk, mert míg az erdő, egyfelől a szeleknek korlátozásával a levegő páratartalmát konzerválja, addig másfelől a mélyre, a talajvíz szintjéig lehatoló vízfellevő gyökereivel, igen sok párat juttat a levegőbe. Csak egy adattal kívánom az erdőknek a levegő páratartalmára való hatását megvilágítani. Megállapítást nyert, hogy egy kat. hold.-nyi idősebb bükkerdő egy nyári napon 15.000 liter vizet párologtat el. Egy 100 éves bükkerdő 1320 hl. vizet tartalmáz csak a fás részben s ennek 10%-át a levelekben. Ellenben a fűvek és gazdasági vetemények vízfellevő gyökerei, nem hatolván olyan mélyre, rá vannak utalva a levegő páratartalmára. Ha ez kellő mennyiségben nem áll rendelkezésükre, úgy növekedésükben stagnálnak, vagy életműködésük megszűnik. Ezt majdnem minden nyáron tapasztalhatjuk az alföldi magasabb legelőkön, ahol csak az alacsonyabb, talajvízhez könnyebben hozzáférhető részeken, zöldül ki a mező.

A mezőgazdasági művelés alatt nem álló, sok ezer kat. holdat kitevő magasabb buckás homoktalajok, a talajvíz leszállításával igen kedvezőtlen helyzetbe jutnak; mert az igen csekély humuszt tartalmazó és az összekötő agyagot teljesen nélkülöző homokterületek igen könnyen a szél martalékvá válnak, amit alábbiakban igen elszomorító, a régmultból reánk maradt adatokkal fogok alátámasztani.

A homoknak főkélléke a nedvesség és a trágya, ha ez a két tényező megvan, akkor a homokon *minden termelhető*, még pedig *sikerrel*. A homok nedvességét a talajvízből, a csapadékból és a páratelt levegőből nyeri. A levegő páraszükségletét a tenger felől jövő párateltebb légáramlatokból, a felszínen lévő tavacsok párolgásából, a fák és növények által elpárologtatott nedvességből meríti. Minél páraszegényebb a levegő, annál többet von el a növényektől; ami éppen a gazdasági növényekre hat leginkább károsan, mert ezeknek talajvíz felvevő képessége sokkal gyengébb, mint a fáké és cserjéké.

A légáramlatokat nem kormányozhatjuk, de a meglévő felszíni vizek és erdők, mint a levegő páraszükségletének rezervoárjai hatalmunkban vannak. Ezeket a természeti kincseket kell őrizni és gyarapítani.

Mivel fentebb érintettem, hogy a vadvizek hol kevesebb, hol pedig hosszabb időközökben jelentkeznek, ezért a levezetés időszaka is figyelembe veendő, miértis rá kell mutatnom *az alföldi talajvizek szabályszerű ingadozására is*. Az erre vonatkozó megfigyeléseket 40 év óta folytatom s így részben saját megfigyeléseim alapján, részben megbízható, a jelenségekkel egykorú öreg embereknek bementéséből, a tényeknek megfelelő adatokat szereztem. Ezek alapján megállapítható, hogy Magyarország sík területein, ide számítva a Nagy- és Kisalföldet, a talajvíz egy 35 éves ciklusnak megfelelő *dagályt* és *apályt* mutat; *vagyis 35 év alatt a talajvíz eléri a legmagasabb nívót, s leszáll a legalacsonyabbra, még pedig a leszállás gyorsabb, mint a felszállás*. Megkülönböztethetünk egy *hét éves legmagasabban álló* és egy *hét éves legalacsonyabban álló* talajvíz-ciklust, a közben lévő három hét éves ciklus a közepes állásokra esik. Tekintve azonban, hogy a talajvíz-leszállás gyorsabb ütemben történik, mint a felszállás, tehát az alacsonyabb vízállás több időre terjed ki, mint a közepes magasságú vízállás. A kártevő nagyságú vadvíz így a 35 évből csak 8—10 évre terjed.

Tapasztalataim szerint 1914—1921., 1879—1886. évben a talajvíz igen magasan, ellenben 1897—1904., 1862—1869. évben igen alacsonyan állott.

Ha most ezen tényleg megállapított adatokból a 35 éves ciklust vesszük alapul s visszafelé kiszámíthatjuk a magas és alacsony vízállások, illetve a nedvesebb és szárazabb ciklusok idejét, akkor ezekszerint a következő évszámokat nyerjük:

Talajvíz-apály kulmináció: Talajvíz-dagály kulmináció:

1932—1939 év	1914—1921 év
1897—1904 „	1879—1886 „
1862—1869 „	1844—1851 „
1827—1834 „	1809—1816 „
1792—1799 „	1774—1781 „
1757—1764 „	1739—1776 „
1722—1729 „	1704—1711 „
1687—1694 „	1669—1676 „
1652—1659 „	1634—1641 „
1617—1624 „	1599—1571 „
1582—1589 „	1564—1529 „
1547—1554 „	1494—1501 „
1512—1519 „	1459—1446 „
1477—1484 „	1424—1431 „

A Fehér-tóról 1781., 1822., 1841. és 1886. évről vannak térkép felvételek;¹⁾ ezen adatok szerint legkisebb volt a tó területe 1882. évben, ez az év 5 évvel előzi meg a fent kiszámított apály kulminációs időszakát. 1781. évben nagyobb a tó területe, ez azonban a dagály kulminációs időszakába esik, nem lehetetlen, hogy a nyár végén történt a felvétel, talán éppen azért ezen adat nem erősíti az általam feltételezett szabályt.

A talajvíznek igen alacsonyan kellett állni 1789-től 1805-ig. Ezt igazolja azon történeti tény, hogy Kistelek község Csongrádi-utcájában az észak felé eső házakat a homok elárasztással fenyegette.²⁾ Régi feljegyzések szerint 1792-ben Kecskeméten 20.000 kat. hold sivány mozgó terület volt. Az 1805. évben végzett felmérések adatai szerint, tehát 13 év alatt 60.000 kat. holdra szaporodott fel, míg Pest-megyében ugyanekkor 300.000

¹⁾ Dr. Irmédi-Molnár László: A szegedi Fehér-tó. Föld és Ember. 1929. IX. évf. 3—4. sz. 148. l.

²⁾ Vedres István: A Siványhomokság Használhatósága. 1825. 120 l.

kat. holdnak találtatott.³⁾ 1863. évben a Lucaszél, mely 23 óra-hosszat tartott, olyan nagy kárt tett a Szeged város tulajdonát képező legelőkhöz, hogy 1868. évtől 1872. évig több, mint 650 kat. hold mozgó sivány homok területet kellett megfogni erdővel. 1896. évben a szegedi tavak kiszáradtak. A Ruki-erdő mellett lévő igen mély zsombós mocsárból (mely az ottani lakosság állítása szerint még sohasem száradt ki) ugyancsak a fent jelzett évben egy igen nagy méretű *Carex stricta* zsombót ásatam ki a száraz fenekű mocsárból s küldtem fel az 1896. évi milléniumi kiállításra. Az öttömösi tó és a Bogárzó, mely Alsótanyán a legmélyebb vizű tó, 1903. és 1904-ben szintén kiszáradtak; 1908. évben még az öttömösi tavon száraz lábbal lehetett átmenni.

Ha a felsorolt hiteles adatokat összehasonlítjuk a fentebb összeállított talajvízapály ciklussal, az adatok helyességét igazoltnak vehetjük.

Hogy a talajvíz apálya és dagálya a Kisalföldre is kiterjed, alátámasztom *dr. Házy Jenő* soproni levéltárostól nyert adattal, mely szerint a Fertő 1866—1869. évig ki volt száradva. 1929. évben a csonka hazába eső része ugyancsak kiszáradt.

Történelmi adatokkal és saját megfigyeléseim alapján megállapított kulminációs időszakból levezetett dagály és apály időszakokat annyira alátámaszthatjuk, hogy azok igen megközelíthető valóságához alig fér kétség. Ismét a Fehér-tóról felvett térkép adatait említem fel először, melyek szerint a tó 1781. és 1886. években igen nagy terjedelmű volt. 1845. évben Gyula városát a Fehér-Körös vize elöntötte. Békés vármegye 1750-ben a Körösön lévő vízimalmok lerombolását kérte, mert ezeket tartotta a kiöntés okozójának. Hornyik Kecskemét gazdasági történetében, mint nagyobb eseményt említi, hogy az 1852—53. évben a Picsó-pataokban araszos halakat fogtak.

A Fertő taván személyesen tapasztaltam, hogy az őszszel levágott selejtesebb sás takarmányboglyák 1878. év tavaszán 35—40 cm. mély vízben állottak.

Szeged város erdeiben lévő idősebb magas kőrisfák kivágása alkalmával az évgyűrűk vastagságán az 1879—1886. évi dagályciklust észre lehetett venni.

³⁾ *Witsch Rudolf*: Útmutatás... stb. 1809. 169 l.

Az 1816. évi nagy árvíz csaknem az egész Körös völgyet elöntötte⁴⁾

Az 1879. évi Szegedre nézve katasztrófális árvíz, az idősebb embereknek még élénk emlékezetében van. Nemkülönböztetve az 1914—21. években előforduló nagyobb mérvű vadvizek, mely a városi lakosság előtt a Fehér-tónak a nehéz élelmezési viszonyok segítségére siető 28 év óta elő nem fordult gazdag hal-zsákmányával tünt fel.⁵⁾

Herceg Eszterházy Miklós és gróf Széchenyi Zsigmond családi levelezései szerint 1742. évben több község részét elöntötte a Fertő vize.

1768—1775. évig ismét jelentékenyen megnőtt a Fertő; amikor is kiterjedése a 6 □ mérföldet és mélysége az 5—6 lábát is elérte. Ellenben volt idő, amikor Rusztról Ilmic községbe száraz lábbal lehetett átmenni a Fertőn.

1854. évtől állandóan kisebbedett a tó vize, míg 1868. évben teljesen kiszáradt. 10 órás utat tehettek meg szárazon a tó medrében. Moson megye összes községeiből jóságokat hajtottak Sopronba és kocsival lehetett közlekedni.

1869. év után a tó vize kezdett növekedni és 1876. évben már egész pompájában volt.⁶⁾

Zsigmond király 1426. kiadott nyílt parancsa, Csallóközben Somorja község kérelmére elrendeli, hogy a Duna árja ellen elzárások és töltések építtessenek.⁷⁾

Az 1569. évi XXXI. t.-c. kimondja, hogy mivel a Dunának gyakori és igen nagy áradásai köztudomásúak, amelyek ebben és a múlt évben is az egész Csallóköz-szigetnek akkora kárt okoztak, jövőre az ilyen károknak elhárítására szükséges, hogy a régi gátak és töltések megerősíttessenek s az elromlottak kijavítandók.⁸⁾

A Tiszavölgyi lakosság elkeseredése az 1844. és 1845. évi bő áradások miatt tetőfokra hágott.⁹⁾

⁴⁾ Technikai fejlődésünk története. 1928. 168 l.

⁵⁾ Dr. Irmédi-Molnár László: A szegedi Fehér-tó. Föld és Ember. 1929. IX. évf. 3—4. sz. 156. l.

⁶⁾ Gr. Széchenyi B.: 1876. Funde aus der Steinzeit im Neusidler See.

⁷⁾ Technikai fejlődésünk története. 1928. 130 l.

⁸⁾ Dr. Schmidt Elek: Vízszabályozás fejlődése és jelen állása Magyarországon. 1929. 8 l.

⁹⁾ Ugyanott. 33. l.

Az 1566. évtől kezdődik a Duna mellékágainak és az Alföldnek elmoszasodása.¹⁰⁾ Ugyan Szekfü ezt a török barbarizmusnak tulajdonítja, a felsorolt adatok azonban nyilvánvalóvá teszik ebbeli tévedését.

A talajvizek a Tisza szabályozásával, a 27 km. hosszú Dongéri csatorna s a Hortobágy-folyócska szabályozásával már figyelemre méltó mértékben szállottak le, még a magasállás ciklusában is. Azóta az alföldi kocsányostölgy-talaj mintegy 60%-al kisebbedett. A Pusztavacsi debreceni tölgyerdőkben magam tapasztaltam, hogy a hatalmas idős kocsányostölgy-állományoknak e század első tizedében kiirtott területén, a tölgynek újbóli megtelepítése már sem mesterséges vetéssel, sem csemeteültetéssel nem vezetett sikerre; kénytelenek voltak a xerophita fák megtelepítéséhez nyúlni. Pusztavacsról nyert adatok szerint, az ottani, eddig viruló kocsányos tölgyesek nemrég a környéken (Örkény, Fülöpszállás, Izsák határaitban) végzett vadvíz levezetés folytán csúcscsáradásnak indultak. Hogy a talajvíz alább szállott a vízszabályozásokkal, alátámasztom azon ténnyel, hogy míg 1880—1881. évben Szeged város tulajdonát képező múlt század első negyedében Alsó-ásotthalmi kapitányságban (I. Ferencz Józsefnek az 1884. évi tanyai látogatása óta Királyhalom) épített várostanya, csak a nyugati oldalról volt megközelíthető a talajvíz-dagály idejében, 1914—1921. évben a legutóbbi dagály idején pedig már a keleti oldalról is hozzáférhető volt s a talajvíznek itt nyoma is alig volt. Ugyanezen jelenség volt tapasztalható a királyalmi erdőőri szakiskolától Szabadkára vezető úton, amelyet a város kénytelen volt az 1880-as évek elején feltölteni egyes lapályosabb helyeken, hogy a közlekedés rendesen lebonyolítható legyen. A szegedi határban lévő Dobó-erdőben 1880. és 1881. évben a lapályosabb helyeken olyan magas víz volt, hogy az 1870. évben oda ültetett fűzfák 60 cm. magasan víz alatt állottak. Ezt személyesen állapítottam meg az ott lévő fűzek törzséről lelógó számtalan vízfelvevő hajszálgökökerekéből. Pedig az 1911-től 1921-ig terjedő években, sem a fűzzel beültetett, sem pedig a jelenleg feketefenyő állománnyal fedett és az előbbinél mélyebb fekvésű helyeken nem volt a homokfelszínen kilépő talajvíz. Ha az előbb felsorolt adatokat mérlegeljük, úgy arra a véleményre jutunk, hogy bizonyossággal nem tudjuk

¹⁰⁾ *Szekfü: Magyar történet, V. köt. 1929. 11. l.*

megállapítani, hogy a vadvizek levezetésével milyen állapot állhat elő, s hogy a vélt haszon a tényleges károsodás számbavétele mellett, megbirja-e majd az úgysis gyengébb minőségű homoktalaj, a vadvizek levezetésével járó építési és fentartási költségeket.

Míg ezen körülmények alapos tanulmányozásával biztos, vagy legalább is megközelítő mérleget felállítani nem tudunk, addig a vadvizek nagyobb szabású levezetését felelőség mellett nem tudnám ajánlani, annál kevésbbé, mert hasonló klíma és talajviszonyok mellett, vadvízlevezetés még nem történt és így gyakorlati adatokkal a jövő állapotra vonatkozólag egyáltalában nem rendelkezünk.

Ha a katasztrófális árvizek idejét szemügyre vesszük, úgy megállapítható, hogy ezek sohasem fordultak elő a talajvíz *apály* időszakában, hanem mindig a *dagályéban, vagy ehhez közel eső években*. Sem a magasállású talajvíz, sem a nagyobb csapadék következtében katasztrófális árvíz nem áll be, csupán akkor, ha ez a két tényező találkozik. De ez természetes is, mert hiszen a csapadék legnagyobb része az apály időszakában, mielőtt a folyóba érne, a föld által elnyeletik, míg a talajvíz, dagálya idején a talaj vízzel telített és így a lehulló, vagy olvadó csapadékból, már csak igen csekély mennyiséget bir magába fogadni. Ezt igen találó szavakkal fejezi ki a tanyai ember: „*úgy esik az eső, mintha tányérba esne*“, vagyis semmi sem ivódik be a földbe.

Kiss Ferenc